

Aqqalu C. Jerimiassen

EM 2020/15a

Atassut

29. September 2020

Debat på baggrund af formanden for Naalakkersuisoq's tale ved åbningsceremonien.

(Formanden for Naalakkersuisut)

”Man skal ikke føle sig hævet over andre, når man bliver valgt ind som politiker, derimod skal man arbejde for befolkningen!” citeret fra en af de respekterede tidligere politikere Lars Chemnitz fra Atassut.

Et budskab vi alle bør lære af i dag. I en tid, hvor personer i koalitionen kommer og går, og hvor hensigten ofte er at vende ryggen til, og pege fingre ad oppositionen.

Det bemærkedes at Covid-19 fyldte meget i Formanden for Naalakkersuisuts tale - jeg vil ikke undgå at nævne, hvor meget samarbejdet og dialogen mellem partierne er svækket, efter den nye koalition er oprettet. Det vil ikke være en overraskelse for Atassut, hvis skylden igen skydes på oppositionen, når det efterhånden sker så ofte.

Formanden for Naalakkersuisoq siger bl.a. i sin tale, at han ikke havde haft andre at spørge til råds - dog står det klart i pressen, at Atassut d. 4. marts 2020, meddelte om sit bidrag til Formandens håndtering af Covid-19 situationen, hvor handlinger først herefter blev påbegyndt, på trods af den nye koalition i sin tid mente, at der var for stort fokus på situationen, som berørte hele verden.

Som nævnt har Covid-19 situationen ramt turismebranchen en del - ja, vi kan selv se hvilke konsekvenser dette har medført. Vi kan dog desværre godt se hullet i lovgivningen, hvad angår måder at bevilge tilskud på – man har begrænset befolkningen internt i landet og åbnet op for landet fra udefrakommende. Jeg, som efterhånden godt kan kalde mig selv for at være en veteran indenfor turismebranchen, vil hellere kalde hele fremgangsmåden for at være ude af takt, når alle indenrigs sportsarrangementer aflyses, til trods for at muliggøre og byde de indrejsende til landet varmt velkommen. Vi har fra Atassut fra starten af ellers fremlagt et forslag om at holde fodboldmesterskaberne kørende, blot med forbud mod at have tilskuere tilstede, og med direkte tv-udsendelse i stedet - disse forslag var åbenbart desværre ikke det værd at få ind, til trods for at man er velvidende om, hvad samfundet har behov for.

Vi skal heller ikke glemme hvad der skete efter Covid-19 er kommet til Grønland. Det var en streng overtrædelse af magtens tredeling da Formanden for Naalakkersuisut på direkte TV udtalte at han stopper Inatsisartuts forårssamling. Det var en decideret forsøg på at tilrane sig mere magt, da det kun er Inatsisartut der kan beslutte om der skal være samling eller ej. Det er direkte skræmmende og

farlig tilgang. Vi skal aldrig nogensinde acceptere enevælde, og altid beskytte demokratiet samt magtens tredeling.

Vores musikere, der ovenikøbet er økonomisk hårdt ramt, kan ikke have en tilstrækkelig indtjening i denne tid. Den største udfordring er dog, at der heller ikke er hjælp at hente, i form af tilskud eller lignende. For ikke kun at nævne musikere, er der også taxichauffører, som vi i vores hverdag ikke kan undvære, som heller ikke kvalificerer sig til at få tilskud, blot fordi de ikke er i stand til at udarbejde et overordnet strategisk budget, for deres fremtidige indkomster, selvom dette ikke gør dem mindre ramte end alle andre i denne tid.

Som et eksempel med afholdelse af Tivoli i Nuuk, bør der være forholdsregler, som er bedre tilpasset. At sætte forbud for forsamling af mere end 100 mennesker mister hurtigt sit formål, når de 100 mennesker er kommet ind, og der står mere end 100 mennesker udenfor i flok - det bør ikke være svært at regne ud at det ikke stemmer overens med forebyggelsen af smitten. Af ren sund og fornuft, hører populismen ikke hjemme i en situationen, hvor virus flourer over hele kloden, til gengæld bør dette betragtes som hungren efter magt og efter den varme stol, hvis manipulationen udnyttes fremfor situationens alvor for samfundet.

I en tid hvor økonomien halter, og hvor den står overfor en risiko for at falde til bunds, er det yderst vigtigt at prioritere korrekt med fornuft og agere behørigt. Med beskæftigelsesfradrag, betalingservice-system, og de uendeligt mange kommissioner, bør det stå helt klart til revurdering, om hvorvidt de er nødvendige at bibeholde i denne tid. Er det ikke også på tide at indrømme, at vi stadigvæk besidder et stort økonomisk problem, ved at have ansvarsområdet for sundhedsvæsenet? Er vi et så stolt folk, at vi må ofre befolkningens sundhed og udelukke fødselsmulighederne på kysten? Jeg mener ikke at det vil skade vores nationalisme at indrømme vi ikke har ressourcer nok til at bære det fulde økonomiske ansvar for sundhedsvæsenet. Mon ikke der i Rigsfællesskabet er mulighed for at søge muligheder for at den danske regering midlertidigt kan hjemtage ansvarsområdet for sundhedsvæsenet?

Som et godt eksempel kan være; da vi ekstraordinært i flok bad om hjælp fra Danmark, i forbindelse med bekæmpelse af seksuelt misbrug af mindreårige i landet, og som vi efterhånden allerede nu kan se virkningen af. I en tid hvor alt står problematisk til, hvad angår økonomi, bør vi i Rigsfællesskabet opsøge alle muligheder for samarbejde, der kan løfte vores velfærd.

Vores stolthed skal ikke være på bekostning af vores velfærd, og vores børns fremtidige byrde. Forkerte beslutninger der tages i dag, behøver ikke at gå i arv hos den næste generation - der er mange aspekter der bør overvejes først, før vi forhastet bestræber os for at blive et selvstændigt land. Vi, fra Atassut, mener ikke, at det regner med guld, dagen efter vi bliver selvstændige, og vågne op til at alle problemer er løst, hvis selvstændigheden opnås, inden for de nærmeste par år.

Der kan være muligheder for at opsøge udvikling af indenrigstrafikken. Ofte bliver der talt om de kommende nye lufthavne - dog er det mig en gåde at se pointen, når lufthavnen i Ilulissat, allerede er blevet forsinket med et år. Når lufthavnen i Nuuk etableres, er det udelukkende de rejsende over Atlanten, som får fordelene ved ikke at skulle igennem transit i Kangerlussuaq. Min opfattelse var, at der skulle arbejdes for at muliggøre fleksibiliteten af indenrigstrafikken, således at det også bliver til gavn for befolkningen i den nordlige del af Grønland, samt yderdistrikterne, når den kommende

lufthavn i Ilulissat etableres. Dette fremfor den lange ventetid med overnatninger, og sejlads/flyvninger ude på kysten - det var måske forkert opfattet?

Til trods for den store jubel, da de nye kommende lufthavne blev vedtaget, vil vi med barometermåling på hvad der er opnået indtil i dag fra Atassut sige: **Stop med at bruge Sydgrønlanderne som valgspæk!** Vi, som har rundet de 30 år, har fra barnsben hørt om lufthavne som valgflæsk. Nu hvor der allerede er hørt tale om overvejelser omkring forkortelse af den kommende landingsbane i Qaqortoq, er det ikke til at undgå at stille spørgsmålet: hvor længe skal de vente forgæves på nye løfter? Nå, mon ikke de går til næste valg uden løfter, forhåbentligt.

Centraliseringen er ikke lykkedes, og det kan man tydeligt se, når man kommer lidt udenfor hovedstaden. Det plejer ikke at være utænkeligt, at ønske udarbejdelse af en ny kommunefordeling. I et så udstrakt land, er det helt tydeligt, hvor ineffektivt det hele drives, når det kommer til af organisering blandt kommunerne. Her sker det, at andre byer holdes udenfor, på trods af, at man er i samme kommune - dette er et godt eksempel på, at magten centraliseres, og resten forsøges at holdes i flok og i kort snor. I verdenshistorien er der lande, som i sin tid er blevet styret centralt, primært regeret af venstreorienterede partier - alle ved at disse lande væltede med tiden.

Nu er det så spændende at sætte spørgsmålstejn ved, hvordan centralstyringen vil kunne lykkes i Grønland, når det alle andre steder er mislykkedes? Eftersom skattestyrelsen blev centraliseret hos Selvstyret fra kommunerne, og der blev etableret få små administrationskontorer, inden for service i bestemte byer, mener jeg også at befolkningens gæld blev højere, end nogensinde før. Det er én af konsekvenserne af, at befolkningen ikke længere får den nærbehandling lokalt på deres bosteder.

Det samme gælder renovation, som de er godt i gang med centralisering af. Esani A/S er et godt formål i sig selv, dog bør det genovervejes om det virkelig passer godt for hele landet. Det kan muligvis være en passende løsning fra Ilulissat og sydover, men fra Uumannaq og nordover er det ikke passende. Ved lukketvandsbyer med forbud for afbrænding af affald, og med andre større udfordringer mht. transport af affald, ender affald i naturen. Allerede dér er det ikke er gennemtænkt, og i særdeleshed ikke for at beskytte miljø og natur.

At etablere forbrændingsanlæg flere steder i Nordgrønland vil give en gunstig mulighed for energiforsyning mange steder, og derved mindske olieforbruget. Håndtering af affald i Nordgrønland er allerede et stort problem - man påpeger ikke komplikationer for sjov, om man så sidder i oppositionen. Det er efter hvordan man bedst kan sammensætte omstændighederne med borgerne i centrum at, vi fra Atassut, finder det vigtigt at gå på kompromis.

Inden for uddannelse nævner Formanden for Naalakkersuisut sit ønske om et fald i antal af studerende som falder fra igangværende studier, og gik i sin tale lidt ind på hvordan motivationen kunne opretholdes hos disse. Dog vil vi fra Atassut sige, at barnets trivsel står til forældrenes ansvar - et barn der har trygge omgivelser og får opbakning på hjemmefronten, er også det der klarer sig bedst med at finde retning i livet. Lad lærerne være lærere, og forældrene være dem der tager sig af opdragelsen.

I forlængelse af budskabet til de unges vilje om at videreuddanne sig efter folkeskolen vil vi, fra Atassut, understrege, at det kunne være påvirket af de mange love og regler, der er blevet indført. Én ting der er blevet værd at overveje: mon eleverne bør være ældre og mere modne, når de afslutter folkeskolen? Er det på tide at indføre 11. klasses ordningen igen?

Vores børn er vores fremtid, det hører vi efterhånden ofte. Vi kan dog ikke forvente, at de alle får sig en god uddannelse. Dog må vi huske på at overveje hvordan vi bedst muligt kan føre så mange som muligt godt videre i livet, ved netop at etablere gode strategiske og realistiske mål, samt ved at give en god forældreopdragelse og opbakning. For netop at tilpasse nutidens vilkår og omstændigheder omkring beskæftigelse, skal vi huske på at også inddrage dem, som har besluttet sig for at ikke gå videre med uddannelse, og vil have ufaglært beskæftigelse inden for fiskeri eller andet. Familieliv er det stærkeste fundament, hvorfor vi må kunne garantere gode muligheder for alle, således de også føler at der er brug for dem i landet.

Vi er alle velvidende om at fiskeri er kernen i vores økonomiske omsætning. Eftersom man i dag snakker mere om bedre vilkår og tilskud til fiskere, er det i særligt vigtigt at genoverveje, at det ikke bliver en ordning, hvor kun få, eller udvalgte får gavn af det. På baggrund af det, vil vi fra Atassut til Formanden for Naalakkersuisoq komme med denne opfordring i forlængelse af hans tale i relation til landets økonomiske situation i forbindelse med Covid-19:

For at hellefiske-fiskernes indkomst ikke får et styrtdyk, bør man midlertidigt fjerne de 5%, som er tilføjet i afgifter. Det kan godt være, at deres beskæftigelse ikke direkte lukkes ligesom andre steder - dog ved alle godt, at det er begyndt at gå ud over priserne på fisk. Prøv lige at forestille jer, hvis alle embedsmændenes løn i administrationen mindskes på ubestemt tid, og uvidende om den igen mindskes yderligere med tiden.

Blot fordi man har flertal, behøver det ikke at betyde, at oppositionen intet ansvar har, og kan peges fingre ad. Vi lever alle i demokratiets navn og har samme rettigheder. Vi har i sidste år set hvor stædigt koalitionen agerede under forhandlingerne om finansloven, og hvor man oftest benyttede sig af ”flertalskortet”.